

ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУЦІЙНИХ ІНВЕТОРІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Фінансові посередники виконують вагому роль в економіці, здійснюючи ефективний перерозподіл ресурсів та зменшуючи ризик в умовах невизначеності. Закономірним явищем розвитку ринкових відносин є поява нових фінансових інститутів, які дають змогу стимулювати процес мобілізації і трансформації фінансових ресурсів, що є необхідним для стабілізації економіки. Одними з таких фінансових посередників є інституційні інвестори, які беруть участь у трансформації заощаджень в інвестиції. Розвиток вітчизняних інституційних інвесторів зумовлений впливом світових тенденцій, серед яких: глобалізація фондових ринків, сек'юритизація активів, поява нових фінансових інструментів [3, с.48].

Серед вчених немає єдиної думки щодо трактування поняття «інституційний інвестор», та яких саме фінансових посередників варто відносити до категорії «інституційні інвестори». Відтак, в звітах аналітиків Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) поняття «інституційні інвестори» трактують як фінансові інститути, які приймають грошові кошти від третіх осіб для здійснення інвестицій від свого імені, але в інтересах цих осіб. До них належать страхові компанії, пенсійні фонди та взаємні фонди. Експерти Міжнародного валютного фонду в своїх звітах до інституційних інвесторів відносять: інвестиційні фонди, страхові компанії, пенсійні фонди та інші інституційні інвестори. Фахівці Банку міжнародних розрахунків в якості інституційних інвесторів розглядають страхові компанії, пенсійні фонди і схеми колективного інвестування [2, с. 75].

Інституційні інвестори відіграють важливу роль поряд з корпоративними та індивідуальними в забезпеченні країни інвестиційними ресурсами. Якщо корпоративні та індивідуальні інвестори є основними постачальниками ресурсів в економіці країни, то інституційні інвестори виступають в ролі фінансових посередників, які трансформують і перерозподіляють накопичені заощадження вже у реальний сектор.

Інституційні інвестори професійно формують і управляють інвестиційним портфелем. Під професійним управлінням розуміється

тимчасове відокремлення власників від управління. Більшість людей не мають можливостей, необхідних знань, а також часу для того, щоб ефективно розміщувати свої заощадження на фінансових ринках шляхом прямого інвестування. Інституційні інвестори, володіючи професійними навиками та досвідом, можуть забезпечити більш ефективне управління інвестиційними ресурсами ніж індивідуальні інвестори. Більшість інституційних інвесторів мають у своєму розпорядженні постійний штат фінансових аналітиків і керівників портфелем, які намагаються досягти максимальної ефективності інвестицій.

Здатність інституційних інвесторів до ефективного перерозподілу тимчасово вільних ресурсів досягається шляхом оцінки можливих ризиків і мінімізації їхніх негативних наслідків. Це уможлиблюється за рахунок диверсифікації ризиків, оскільки кошти індивідуальних і корпоративних інвесторів можуть вкладатись в різні інструменти фінансового ринку. Інституційні інвестори зробили диверсифікацію доступною для дрібних інвесторів. Наприклад, вони можуть запропонувати можливість інвестицій у великі й неподільні категорії активів, такі як права власності, які просто недоступні для дрібних інвесторів.

Також інституційні інвестори дають можливість значно знизити витрати на здійснення операцій з фінансовими інструментами, оперуючи значними обсягами ресурсів. Оскільки інституційні інвестори торгують великими пакетами цінних паперів, це дозволяє їм досягти істотної економії на комісійних виплатах і гонорарах посередникам. При управлінні великою кількістю дрібних інвестицій як одним великим портфелем можна зекономити за рахунок масштабу операцій, від чого інвестор може отримати вигоду у вигляді низької плати за управління.

Узагальнюючи вищезазначене, до основних ознак інституційного інвестора можна віднести:

- функціонують на фінансовому ринку і оперують фінансовими інструментами;
- виконують функції фінансових посередників;
- займаються інвестуванням у фінансові та матеріальні активи;
- виступають портфельними інвесторами;
- професійно управляють інвестиційними портфелями.

Інституційні інвестори за характером своєї діяльності можуть поділятися на інвестиційні фонди, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, банки. Кожен з цих фінансових інститутів використовує відмінні від інших способи залучення капіталу, а саме: шляхом емісії власних цінних паперів (ICI), шляхом надання послуг (ризикові страхові компанії), залучення коштів на контрактній основі

(страхові компанії зі страхування життя і недержавні пенсійні фонди) або застосовуючи інші способи (банки, які для цього можуть використовувати депозитні кошти, кредити, власні кошти). При цьому кошти можуть надходити як від фізичних, так і юридичних осіб, а отже, первинними інвесторами є індивідуальні і корпоративні клієнти [4].

Сьогодні банки посідають чільне місце серед інститутів фінансового ринку країни, що пояснюється різноманіттям фінансових послуг та операцій, які притаманні їх діяльності та, які дозволяють залучати найбільшу кількість споживачів послуг та інвесторів.

Банки є специфічним фінансовим посередником, який акумулює тимчасово непрацюючі грошові кошти населення та суб'єктів господарювання, перетворює їх у робочий капітал, тим самим підвищуючи інвестиційне навантаження на економіку.

Крім того, як вважають деякі вчені, банки є провідними представниками системи інституційних інвесторів. З цього приводу О. Д. Вовчак категоріально виокремлюючи серед інституційних інвесторів банки, зазначає, що на сьогодні вони є основною ланкою між вільними фінансовими коштами та інвестиційними потребами та мають можливість діяти одночасно у двох важливих напрямках – на ринку цінних паперів і на кредитному ринку, які відповідають за перетворення заощаджень населення в інвестиції [1, с. 362]. За основною своєю місією створення банки, які є корпораціями, що приймають депозити, повинні розглядатися на фінансовому ринку саме в якості не інституційних, а корпоративних інвесторів.

Інформаційні джерела:

1. Вовчак О. Д. Розвиток окремих категорій інституційних інвесторів в Україні [Текст] / О. Д. Вовчак // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2007. – Вип. 17.2. – С. 260 - 266.
2. Федорович І. Проблеми та перспективи розвитку діяльності інституційних інвесторів на фінансовому ринку України / І. Федорович // Світ фінансів. – №3 (52). – 2017. – С. 73-82.
3. Квасницька Р. Сутність та склад інституційних інвесторів фінансового ринку / Р. Квасницька // Економіст. – №5. – 2015. – с. 48-50.
4. Юркевич О. М. Визначення сутності та ролі інституційних інвесторів на фінансовому ринку України / О. М. Юркевич. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kneu.edu.ua>.